

Громадська організація

**Правовий
Світ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ
СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ
НАУКИ**

6–7 грудня 2019

Дніпро

Правовий Світ

**Громадська організація
«Правовий світ»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ
ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ»**

6–7 грудня 2019 р.

ЧАСТИНА III

Дніпро, 2019

УДК 34(063)
Н73

Н73 **Новітні тенденції сучасної юридичної науки: Матеріал**
міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 6–7 грудня
2019 р. – Дніпро: ГО «Правовий світ», 2019. – Ч. 3. – 160 с.

У матеріалах зібрані тези доповідей, які були подані
учасниками Міжнародної науково-практичної конференції
«Новітні тенденції сучасної юридичної науки» (м. Дніпро,
6–7 грудня 2019 р.).

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
КОРУПЦІЯ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКРАНЬ	
<i>Гальцова О. В.</i>	8
КОНТРАБАНДА ЯК ВИД ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Горбатюк І. О.</i>	11
ПРАВОВІ АСПЕКТИ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	
<i>Демчук М. В.</i>	15
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ДОЦІЛЬНОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННУ ТРАНСПЛАНТАЦІЮ В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ	
<i>Жерж Л. А.</i>	18
КОЛІЗИЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ПРИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ЗАЙНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ	
<i>Китун А. П.</i>	22
СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ	
<i>Коломіць М. С.</i>	25
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ ПРИ ПРИТЯГНЕННІ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСПЛАТУ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ОBOB'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ	
<i>Лугіна Н. А., Полейко І. Ю.</i>	29
ПОРЯДОК ТА УМОВИ ПОГАШЕННЯ СУДИМОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ	
<i>Варава В. В., Лук'янець О. А.</i>	32
ПРИНЦИП РІВНОСТІ ГРОМАДЯН ПЕРЕД ЗАКОНОМ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	
<i>Олійник О. С.</i>	35

6. International convention on the simplification and harmonization of customs procedures, 18.05.1973, World Customs Organization, URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrumentan/pl_revised_kyo_to_conv.aspx (дата звернення 27.11.2019).

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ДОЦІЛЬНОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННУ ТРАНСПЛАНТАЦІЮ В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

ЖЕРЖ Л. А.

аспірант кафедри кримінального права та кримінології

Університет державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Київська область, Україна

Складність наукового обґрунтування прийняття кримінально-правової норми полягає у встановленні її доцільності та відповідності інтересам суспільства й держави. Саме тому дослідження обумовленості кримінально-правової охорони анатомічних матеріалів людини має важливе значення для забезпечення інтересів суспільства. «Умовно процес генезу норми права можна зобразити так: суспільні відносини – умови життя – потреби – інтереси – цілі – воля законодавця – норма» [5, с. 70]. З огляду на зазначене, метою роботи є дослідження обумовленості кримінально-правових та кримінологічних факторів злочину, передбаченого ст. 143 КК України, що відображають інтереси суспільства та знайшли свій прояв в окремій кримінально-правовій нормі.

Аналізуючи погляди деяких науковців, можна зробити висновок, що окремі з них, зокрема: С. В. Гринчак [2], М. Г. Заславська [3], О. О. Пашенко [10] та ін. у своїх дослідженнях не виділяють кримінально-правові фактори, а, Ю. О. Лісіцина [6], Д. І. Лопашук [7] розглядають їх взагалі у структурі кримінологічних факторів. Зважаючи на значення кримінально-правових факторів та їх вплив на обумовленість кримінальної відповідальності за ст. 143 КК України, ми пропонуємо виокремити їх та досліджувати окремо від кримінологічних.

Незважаючи на певні розбіжності при визначенні кримінально-правових факторів соціально-правової обумовленості кримінальної відповідальності, необхідно зауважити щодо подібності думок науковців з приводу визначення «суспільної небезпеки» та «ступеня суспільної небезпечності» конкретного діяння. Визначимо суттєві положення сутності суспільної небезпечності кримінального правопорушення, передбаченого у статті 143 КК України [1]: 1) здатність

завдавати реальної шкоди життю та здоров'ю людини через вилучення у неї будь-яких анатомічних матеріалів або створювати загрозу заподіяння вказаної шкоди (наприклад, викрадення особи з метою незаконної трансплантації); 2) спричинена шкода від порушення встановленого порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини є значною, адже загрожує основоположним суспільним правам та цінностям та становить для них значний рівень небезпеки; 3) наявність завданої шкоди (потенційної або реальної) оцінюється з позиції суспільства, а не конкретного потерпілого.

Отже, суспільно небезпечне протиправне діяння, що є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу такого злочину, як незаконна трансплантація, спричиняє наслідки, що в переважній більшості завдають непоправної шкоди здоров'ю особи. Ми вважаємо, що кримінально-правові фактори зумовлюють встановлення кримінальної відповідальності за незаконну трансплантацію специфічним, притаманним лише цій галузі права способом – формулюванням у диспозиції статті конкретного злочинного діяння, яке є суспільно небезпечним та спричиняє шкоду особі, суспільству і державі, а також формулюванням конкретних санкцій, які передбачають вид та міру покарання за вказане злочинне, протиправне діяння.

Кримінологічний фактор є не менш важливим у системі соціально-правової обумовленості кримінально-правової заборони діяння, передбаченого ст. 143 Кримінального кодексу України [1]. Саме на основі аналізу цього фактору законодавець теоретично осмислює та систематизує об'єктивні знання, необхідні для законотворчого закріплення тієї чи іншої заборони та прогнозує розвиток її складових.

На сьогодні існують певні проблеми в розмежуванні кримінально-правових і кримінологічних факторів. Це викликано тим, що науковці (А. В. Андрушко, С. В. Григчак, О. О. Пашенко, М. Г. Заславська та інші) стверджують, що: «кримінологічні фактори визначають, що головним чинником встановлення та подальшого збереження кримінальної відповідальності ... є суспільна небезпечність діянь, передбачених ... Кримінальним кодексом (КК) України, на ступінь якої впливає, передусім, соціальна цінність суспільних відносин...» [2, с. 9]; «а) соціальна цінність охоронюваних суспільних відносин; б) соціальні властивості наслідків порушення (неможливість повного усунення наслідків та їх тяжкість); в) зміст вини; г) соціальне становище суб'єкта злочину» [3, с. 9–10]. Ми вважаємо, що усі зазначені обставини є передумовою кримінально-правових, а не кримінологічних факторів.

О. О. Пашенко зауважує, що: «в межах суспільної небезпечності знаходять свій прояв соціальні властивості об'єкта посягання, тяжкість наслідків, поширеність зазначених порушень та інші питання» [10, с. 9]. Проаналізувавши вказану позицію, можемо дійти висновку, що досліджується чинна кримінально-правова норма, закріплена у ст. 143

КК України, але не визначаються загальні передумови її криміналізації. Окрім цього ми погоджуємося з думками окремих науковців, які виокремлюють кримінологічні фактори, а також обґрунтовують те, що «на суспільну небезпечність впливають: динаміка поширення суспільно небезпечних явищ; соціальна цінність охоронюваних суспільних відносин; соціальні властивості шкоди (необхідність повного усунення наслідків і їх тяжкість), суб'єктивне ставлення особи до дії, яку вона вчинила» [8, с. 8]. Саме тому не викликає сумнівів, що для ефективної профілактики та запобігання злочинності потрібні точні та повні знання про справжній стан цього явища, який передусім потребує відомостей про динаміку, рівень, структуру, географію злочинності, а також осіб, які вчинили злочини [4, с. 33].

Розглянемо статистику облікованих кримінальних правопорушень (без урахування кримінальних правопорушень, виключених з обліку у зв'язку із закриттям провадження на підставі пунктів 1, 2, 4, 6 ч. 1 ст. 284 КПК України) та деталізацію за регіонами їх вчинення за 2013–січень-липень 2019 року [9]: 2013 р. – 9 (Дніпропетровська обл. – 1; місто Київ – 1; Чернігівська обл. – 7); 2014 р. – 3 (Дніпропетровська обл. – 2; Донецька обл. – 1); 2015 р. – 5 (місто Київ – 4 (вчинені групою осіб); Харківська обл. – 1); 2016 р. – 0; 2017 р. – 2 (Київська обл. – 1; м. Київ – 1); 2018 р. – 2 (м. Київ – 2); за січень-липень 2019 року – 1 (Донецька обл. – 1).

Аналізуючи офіційні дані кримінальної статистики за 2013–січень-липень 2019 року щодо зареєстрованих злочинів у зв'язку з незаконними діями щодо анатомічних матеріалів людини на території України, можна припустити, що вказана проблематика не є актуальною для нашої держави. Попри наявність усталених підходів до проведення кримінологічної характеристики злочинів шляхом обчислення й узагальнення її основних показників (рівень, динаміка, структура, географія тощо), її змістовне наповнення не можна вважати типовим, універсальним [6, с. 12].

Зважаючи на підвищену латентність злочинних дій щодо анатомічних матеріалів людини, кримінальна статистика, яка зазвичай береться за основу при розробленні кримінологічної характеристики, не може об'єктивно відобразити реальний стан, специфіку та сутність злочинної діяльності у сфері трансплантації анатомічних матеріалів людини. Однак даний вид злочинної діяльності існує в сучасному суспільстві і навіть незначні статистичні показники цьому доказ, що свідчить про те, що ст. 143 Кримінального Кодексу України є засобом реакції на злочин, яка покликана до того, щоб охороняти такі суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони життя та здоров'я іншої людини.

Отже, на основі проаналізованих кримінально-правових та кримінологічних факторів ми з'ясували доцільність, обґрунтованість і обумовленість передбаченої кримінальної відповідальності за незаконну

трансплантацію анатомічних матеріалів людини у ст. 143 КК України, адже хоча офіційні дані статистики відображають незначну кількість вчинених та зареєстрованих злочинів, проте наслідки, завдані від вказаних правопорушень мають значний рівень суспільної небезпеки, оскільки заподіюють шкоду особі, суспільству та державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. (Редакція від 18.10.2019, підстава – 140-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 15.11.2019).

2. Гринчак С. В. Порухення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини: підстави кримінальної відповідальності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Х., 2007. 20 с.

3. Заславська М. Г. Кримінальна відповідальність за неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей: соціальна обумовленість і склад злочину : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально виконавче право». Х., 2006. 18 с.

4. Катеринчук К. В. Обумовленість кримінальної відповідальності злочинів проти здоров'я особи: кримінально-правові та кримінологічні чинники. Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ. 2015. № 2 (95). С. 29–40.

5. Катеринчук К. В. Кримінально-правова охорона здоров'я особи: доктринальні, законодавчі та правозастосовчі проблеми : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2019. 490 с.

6. Лісіцина Ю. О. Кримінологічна характеристика злочинної діяльності у сфері трансплантації органів або тканин людини, донорства крові. Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 1. Том 4. 2016. С. 11–15.

7. Лопашук Д. І. Соціально-правова обумовленість кримінально-правової заборони діяння, передбаченого пунктом 11 частини 2 статті 115 Кримінального кодексу України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2018. Випуск 3. Том 2. С. 111–117.

8. Михайлов В. Є. Кримінальна відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: соціальна обумовленість та склад злочину : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Х., 2010. 20 с.

9. Офіційний лист-відповідь Генеральної прокуратури України у формі відомості за даними звітності за формою № 1 «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2013–2018 роки та січень-липень 2019 року про кількість зареєстрованих у державі та її регіонах

кримінальних правопорушень, передбачених статтею 143 КК України (порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини) та результати їх досудового розслідування.

10. Пащенко О. О. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: соціальна обумовленість і склад злочину : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Х., 2004. 20 с.

КОЛІЗІЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ПРИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ЗАЙНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ

КИТУН А. П.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
групи ПМКП-18-1*

Науковий керівник: ЛУГІНА Н. А.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

*Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська область, Україна*

Необхідність дослідження сутності та підстав виникнення колізій та конкуренцій кримінально-правових норм, обумовлюється важливістю предмету регулювання кримінального права. Оскільки, темпи розвитку злочинності в сфері грального бізнесу є динамічними темпам технологічного розвитку суспільства, що, в свою чергу, вимагає вдосконалення та розширення законодавчої бази не лише в сфері регулювання нових суспільних відносин, а й в кримінальному та кримінальному процесуальному праві.

Тому **актуальність обраної теми** полягає в необхідності забезпечення актуальності та точності нормативно-правових норм для належної кваліфікації діяння зайняття гральним бізнесом, що сприятиме розслідуванню такого злочину та притягнення вищих осіб до кримінальної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що дослідженням питань кримінологічної характеристики зайняття гральним бізнесом були присвячені роботи таких науковців, як: Портнов А.В., Топорецька З.М., Висоцька В.В., А.С. Політова, В.О. Васильєва, С.С. Ковальова, Москалюк О.В.

**Громадська організація
«Правовий світ»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ
ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ»**

6–7 грудня 2019 р.

м. Дніпро

ЧАСТИНА ІІІ

Підписано до друку 10.12.2019 р. Формат 60x84/16.

Ум. друк. арк. 9,3. Замовлення № 1012-19. Ціна договірна.

Віддруковано з готового оригінал-макета. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний. Цифровий друк. Наклад 100 прим.

Контактні дані:

Громадська організація «Правовий світ»

а/с 5738, м. Дніпро, 49107

www.legalworld.in.ua

E-mail: legalworld.in.ua@gmail.com

+3 80 99 266 43 15